

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2026

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2026 (RP 99/2025 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 27.10.2025.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ekonomi- och planeringsdirektör Antti Karila, inrikesministeriet
- avdelningschef Tomi Vuori, inrikesministeriet
- avdelningschef, brigadgeneral , Gräns- och sjöavdelningen Mika Rytönen, inrikesministeriet
- räddningsöverdirektör Kimmo Kohvakka, inrikesministeriet
- migrationsdirektör Sanna Sutter, inrikesministeriet
- direktör för enheten för nationell säkerhet Petri Knappe, inrikesministeriet
- finansråd Jussi Lammassaari, finansministeriet
- specialsakkunnig Roosa Valkama, finansministeriet
- ledande specialsakkunnig Antti Väisänen, finansministeriet
- ekonomichef Pasi Rentola, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Susanna Grimm-Vikman, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Jussi Lind, social- och hälsovårdsministeriet
- förvaltningsdirektör Kati Korpi, Polisstyrelsen
- överinspektör Lars Sundström, skyddspolisen
- biträdande chef Kari Koskenmäki, Nödcentralsverket
- generaldirektör Sami Rakshit, Tullen
- ekonomisk expert Arja Pesonen, Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
- direktör för kommunal ekonomi Sanna Lehtonen, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Nödcentralsverket
- polisinrättningen i Östra Nyland
- centralkriminalpolisen
- Migrationsverket

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

- Räddningsinstitutet
- Mellersta Finlands välfärdsområde
- Birkalands välfärdsområde
- Norra Österbottens välfärdsområde
- Vanda och Kervo välfärdsområde.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Inre säkerhet och invandring

Övergripande säkerhet och resurser för myndigheterna för inre säkerhet

Finlands säkerhetspolitiska miljö har förändrats i grunden och för en lång tid framöver. Förändringarna har varit snabba och de är allt svårare att förutse. Enligt förvaltningsutskottet måste säkerhetsfrågorna granskas som en omfattande helhet för att faktorer och fenomen som påverkar Finlands säkerhet samt sambanden mellan dem ska kunna upptäckas så effektivt som möjligt. En tydlig åtskillnad mellan yttre och inre säkerhet kan inte längre göras.

Utskottet har upprepade gånger betonat vikten av att se till att myndigheterna för den inre säkerheten har verksamhetsförutsättningar och att trygga finansieringsbasen hållbart och långsiktigt över valperioderna. Utskottet betonar att det är viktigt också med tanke på den övergripande säkerheten att de myndigheter som svarar för den inre säkerheten har tillräckliga resurser. Den övergripande säkerheten i samhället kan tryggas endast genom att man ser till att alla säkerhetsmyndigheter har de resurser de behöver för att sköta sina uppgifter.

Enligt utskottet är satsningarna på den inre säkerheten nödvändiga i den förändrade omvärld där myndigheterna utöver tidigare säkerhetshot står inför allt fler nya hot. Utskottet framhåller att myndigheterna för den inre säkerheten — i synnerhet polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen — ansvarar för den första insatsen i alla säkerhetsrelaterade situationer, också i de flesta hybridsituationer. De är första insatsmyndigheter vid oklara hot och händelser så länge hoten inte kan tolkas eller identifieras som militära hot. Förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen, de identifierade riskerna och förmågekraven förutsätter att säkerhetsmyndigheternas resurser säkerställs så att man proaktivt och målmedvetet kan skapa beredskap för oförutsedda förändringar och kriser.

I budgeten för 2026 föreslås under inrikesministeriets huvudtitel ett anslag på sammanlagt cirka 2,1 miljarder euro, vilket är omkring 135 miljoner euro mindre än i budgeten för innevarande år. Minskningarna beror bland annat på minskade mottagningsutgifter, slopade engångshöjningar och sparbeslut.

Förvaltningsutskottet ser det som ytterst motiverat att anslagsnivån inom inrikesministeriets förvaltningsområde har höjts genom tidigare beslut. Läget i de offentliga finanserna möjliggör dock sannolikt inte någon betydande ökning av finansieringsnivån under de närmaste åren. Utskottet anser också därför att det är viktigt att principen om övergripande säkerhet framöver sätter star-

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

kare prägel på fördelningen av säkerhetsmyndigheternas finansiering och till exempel i form av gemensam upphandling.

Informationssystemen är en integrerad del av myndigheternas prestationsförmåga. Utskottet fäster för alla myndigheters del uppmärksamhet vid IKT-systemens kvalitet, livstid och funktion samt vid hanteringen av driftskostnaderna under hela deras livscykel. Utskottet fäster i synnerhet uppmärksamhet vid ledningen av omfattande projekt som gäller informationssystem. Projekten måste kunna genomföras så att systemen är till faktisk nytta för utvecklingen av verksamheten. Utskottet konstaterar att den ökande förekomsten av hybridpåverkan framhäver vikten av fungerande och informationssäkra informationssystem.

Den allmänna höjningen av kostnadsnivån ökar utgiftstrycket särskilt i fråga om IKT- och lokal-kostnader, vilket till och med snabbt kan öka underskottet i myndigheternas finansiering. Enligt utskottets uppfattning innebär den allmänna höjningen av kostnadsnivån utmaningar för alla myndigheter. Utskottet menar att det är angeläget att de medel som behövs för IKT- och lokal-kostnader kan säkras på lång sikt så att omkostnadsanslaget för personal- och förvaltningsutgifter inte samtidigt minskar. Med tanke på bland annat en förutsägbar finansiering påpekar förvaltningsutskottet att redogörelsen om den inre säkerheten (SRR 6/2025 rd), som nyligen lämnades till riksdagen, lägger fast följande: "När det gäller Polisens och Gränsbevakningsväsendets driftskostnader och Gränsbevakningsväsendets investeringar borde det införas en årlig indexjustering, som skulle korrigeras i efterhand för att motsvara den faktiska höjningen av kostnadsnivån."

I rambeslutet våren 2025 (FvUU 8/2025 rd — SRR 2/2025 rd) har det fattats beslut om anslagsökningar i anslutning till förberedelser och beredskap som gäller stärkande av polisens, Gränsbevakningsväsendets, skyddspolisens och befolkningsskyddets resurser samt förberedelser inför omfattande hot. Utskottet anser att dessa tilläggsresurser är nödvändiga för att höja polisens, Gränsbevakningsväsendets och skyddspolisens kapacitet och trygga den strategiska prestationsförmågan. Tillskotten enligt rambeslutet ingår i budgetpropositionen för 2026.

Regeringen har beslutat om anpassningsåtgärder, av vilka över 400 miljoner euro gäller statliga ämbetsverk. Inrikesministeriets förvaltningsområdes andel av detta uppgår 2026 till sammanlagt cirka 19 miljoner euro. Av den nya omkostnadsbesparing som beslutades vid ramförhandlingarna (130 miljoner euro från och med 2026) riktas dessutom 16,4 miljoner euro till inrikesministeriets förvaltningsområde. Förvaltningsutskottet anser att det i det nuvarande säkerhetsläget är nödvändigt att man strävar efter att beakta säkerhetsmyndigheternas centrala roll i sparbesluten. Regeringen har till exempel beslutat att antalet poliser och gränsbevakare inte ska minskas. Också tryggandet av skyddspolisens strategiska funktionsförmåga har med fog prioriterats. Det innebär att sparåtgärderna i huvudsak gäller stödåtgärder, förvaltning och andra myndigheter inom förvaltningsområdet.

Polisen

Anslagsnivån för polisens omkostnader har höjts betydligt under innevarande regeringsperiod. Utskottet välkomnar att höjningen av anslagsnivån möjliggör långsiktig planering av polisens verksamhet. Antalet anställda inom polisen har ökat stadigt sedan 2017, men tidigare ökningar har i huvudsak varit av engångsnatur. Målet är att antalet anställda i polisens operativa uppgifter

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

under ramperioden ökar med 500 årsverken till mer än 8 000 årsverken. Enligt uppgift kommer målet att nås. Utskottet anser det nödvändigt att polisens anslag hålls minst på den nivå som fastställts i de senaste besluten.

Målet att öka den operativa personalen kan nås endast om polisutbildningen också i fortsättningen får tillräckligt många sökande som lämpar sig för polisyrket och uppfyller utbildningskraven. Utskottet konstaterar att det i polisyrket bland annat krävs tillräckliga grundläggande fysiska färdigheter och annan lämplighet för polisarbete. Det är viktigt att det finns tillräckligt med sökande som uppfyller utbildningskraven och att nybörjarplatserna vid polisutbildningen också tillsätts. Polisutbildningen ska även i fortsättningen svara mot de behov som framtidens arbetsliv och samhällsutveckling medför. Därför måste polisutbildningen kontinuerligt utvecklas. Samtidigt måste man sörja för polisyrkets attraktions- och kvarhållningsfaktorer, såsom högklassig personalledning, främjande av arbetshälsan, tillräcklig arbetshandledning och arbetarskyddet.

Det föreslagna anslaget för polisens omkostnader är cirka 1,02 miljarder euro. I budgeten för 2025 har polisen anvisats anslagsökningar bland annat för skolpolisverksamhet (2 miljoner euro), förebyggande av grå ekonomi (3,5 miljoner euro) och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet (5 miljoner euro). Förvaltningsutskottet anser det motiverat att vårens rambeslut innehåller permanent finansiering för dessa ändamål under hela ramperioden. Den långvariga finansieringen möjliggör till exempel utveckling av kriminalunderrättelseinhämtning, tilläggsresurser för utredning av ekonomiska brott och tryggnad av kontinuiteten i skolpolismodellen. Samtidigt konstaterar utskottet att narkotikabruket har ökat på lång sikt och att utbudet har blivit bredare. Det krävs resurser och sektorsövergripande samarbete för att ta itu med det växande problemet.

Utskottet anser det viktigt att kapaciteten vid polisens beredskapsenhet stärks i budgeten för 2026 med ett tilläggsanslag på 5 miljoner euro. Anslaget höjs stegvis före utgången av ramperioden så att det uppgår till cirka 8 miljoner euro 2029. Satsningen stärker polisens förmåga att snabbt reagera på allvarliga externa hot och hantera krävande situationsituationer. Utskottet konstaterar att den eftersträfvade förmågan förutsätter tillräckligt med utbildad personal samt ändamålsenlig utrustning och materiel.

Trots höjningen av anslagsnivån åläggs också polisen sparbeting genom anpassningsåtgärder inom de offentliga finanserna. I polisens omkostnader görs en produktivitetsbesparing på sammanlagt 15 miljoner euro 2026. Polisens produktivitetsåtgärder består i att dämpa kostnaderna, utveckla förvaltnings- och stödåtgärderna och nyttiggöra digitaliseringen. Utskottet anser det vara viktigt att tyngdpunkten i produktivitetsprogrammet ligger på att effektivisera och utveckla verksamheten. Utskottet anser att produktivitetsbesparingarna bör genomföras så att de inte inverkar på polisens operativa verksamhet. Det är också viktigt att förmedla detta budskap till personalen. I synnerhet i det rådande säkerhetsläget är det nödvändigt att ökningen av antalet anställda i operativa uppgifter inom polisen genomförs i enlighet med regeringsprogrammet och tidigare beslut. Utskottet konstaterar dessutom att också kostnaderna för polisens verksamhet ökar kraftigt och att det beviljade tilläggsanslaget inte räcker till för att täcka de kommande årens utgiftsbehov. Också av denna orsak bör man se till att polisens knappa resurser så effektivt som möjligt kan användas för kärnuppgifterna.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Utskottet anser att det är viktigt att polisens närvaro i hela landet tryggas. Höjningen av nivån på polisens omkostnader bör göra polisen mer synlig också i glesbygdsområden och utanför landskapscentrum, framhåller utskottet. Det förutsätter bland annat att tillräckligt med personal kan rekryteras till alla polisinrättningar. Utskottet har redan tidigare påpekat att det till exempel i östra Finland och Österbotten varit svårt att få tillräckligt med ansökningar för alla lediga polisbefattningar.

Gränsbevakningsväsendet

Förvaltningsutskottet har redan en längre tid uttryckt sin oro över nivån på Gränsbevakningsväsendets basfinansiering, som i synnerhet i det förändrade säkerhetsläget har visat sig vara otillräcklig. Förvaltningsutskottet anser det nödvändigt att säkra Finlands gränssäkerhet och se till att Gränsbevakningsväsendet har tillräckliga resurser, materiel och teknik, vilket också konstateras i regeringsprogrammet. Gränsförvaltning, säkerheten i havsområdena samt den territoriella integriteten och försvarsberedskapen måste kunna tryggas under alla förhållanden. Gränsbevakningsväsendet måste ha tillräckliga resurser också för att fullt ut utnyttja nya befogenheter och kapaciteter.

Det har fattats beslut som gett Gränsbevakningsväsendet tilläggsanslag för omkostnader i anknytning till den operativa verksamheten (lokaler, IKT-utgifter, nya fartyg och flygplan samt hinder vid östgränsen). Enligt utredning till utskottet räcker dessa anslagsökningar inte till för att täcka det finansieringsunderskott som följer av de tidigare anpassningsåtgärderna, den höjda kostnadsnivån och de ökande kostnaderna för att ta i bruk nya kapaciteter. Tilläggsfinansieringen har i huvudsak varit av engångsnatur.

Gränsbevakningsväsendet måste anpassa sin verksamhet ytterligare. Det föreslagna anslaget möjliggör endast 3 020 årsverken för Gränsbevakningsväsendet, medan omställningarna i omvärlden enligt Gränsbevakningsväsendets bedömning förutsätter minst 3 100 årsverken för att trygga gränssäkerheten och en tillräcklig funktionsförmåga och resiliens.

Gränsbevakningsväsendets anpassningsåtgärder inriktas på upphandling, utveckling och stödfunktioner. Ersättningsanskaffningarna av materiel skjuts fram, minskas eller avbryts och utvecklingsverksamheten fördröjs, vilket försvagar Gränsbevakningsväsendets prestationsförmåga på lång sikt och höjer kostnaderna för underhållet.

Utskottet konstaterar att man i det nuvarande säkerhetsläget på ett mångsidigt sätt bör söka metoder för att trygga tillräcklig finansiering, såsom ökat samarbete med inhemska företag. Sakkunniga har lyft fram till exempel den planerade drönarmuren, som kräver fördomsfritt samarbete mellan ministerierna, ämbetsverken och företagen för att få nationell finansiering och EU-finansiering samt för att höja kapaciteten snabbt.

Tullen

Utskottet påpekar dock att Tullen inte har jämförts med säkerhetsmyndigheterna vid beslut om besparingar inom statsförvaltningen, till skillnad från vad som anges i regeringsprogrammet och

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

till exempel i den föregående redogörelsen för den inre säkerheten. Utskottet ser det som viktigt att också Tullens kapacitet och verksamhetsförutsättningar som central PTG-myndighet tryggas.

Utskottet konstaterar att Tullens anslag enligt nuvarande beslut minskar avsevärt redan år 2026, samtidigt som andra säkerhetsmyndigheter har tilldelats tilläggsresurser. Detta är inte hållbart i en situation där Tullen åläggs ökade kostnader bland annat till följd av underhåll av det förnyade tullklareringssystemet och en ökning av de lagstadgade uppgifterna (t.ex. sanktionstillsyn). Tullen kommer också att få helt nya lagstadgade uppgifter för vilka det ännu inte har reserverats finansiering. Också antalet tulldeklARATIONER har ökat betydligt särskilt i och med att e-handelsleveranserna från Asien har ökat. Förvaltningsutskottet betonar i detta sammanhang dessutom hamnsäkerhetens betydelse och Tullens viktiga roll i att motverka allvarlig och organiserad brottslighet i hamnar (se även FvUB 11/2025 rd). Utskottet anser att regeringen bör ompröva de besparingskrav som riktas mot Tullen för att säkerställa att myndigheten har tillräckliga resurser för att fullgöra sina uppgifter.

Räddningsväsendet

Förvaltningsutskottet ser det som nödvändigt att tillräckligt med personal utbildas för uppgifterna vid myndigheterna för den inre säkerheten så att antalet utbildad personal så väl som möjligt motsvarar de aktuella behoven inom respektive sektor. Finland behöver under de närmaste åren betydligt mer personal särskilt inom räddningsväsendet för att de räddningstjänster som är nödvändiga för säkerheten ska kunna tryggas även i fortsättningen. Målet är 1 000 nya räddningspersoner 2032.

Räddningsinstitutet har fått tilläggsresurser för att öka räddningsutbildningen. Utskottet anser det viktigt att det uppställda målet för antalet nya räddningspersoner uppnås. Statens produktivitetsåtgärder får inte äventyra detta mål. Utskottet påpekar att satsningarna på att öka räddningsutbildningen leder till att Räddningsinstitutet tvingas minska annan utbildning för yrkesutbildad personal inom räddningsväsendet (underbefäls- och befälsutbildning) samt utbildningen för avtalspersonal. Räddningsinstitutet måste tillförsäkras tillräckliga resurser för att kunna fullgöra sina lagstadgade utbildningsuppgifter.

Utskottet framhäver att syftet med att öka antalet studieplatser vid räddningsutbildningen är att lösa bristen på räddningspersonal, som i värsta fall kan leda till att räddningstjänsternas kvalitet äventyras. Utskottet betonar betydelsen av samarbete mellan olika aktörer för att finna lösningar. Detta kan också kräva att nya samarbetsformer utvecklas. Det är också viktigt att sörja för räddningsbranschens attraktions- och hållkraft.

Utskottet anser det viktigt att välfärdsområdena säkerställer att nyutexaminerad räddningspersonal kan rekryteras för uppgifter inom räddningsverksamheten i enlighet med behovet. Välfärdsområdenas svåra ekonomiska situation och behov av anpassningsåtgärder påverkar naturligtvis även räddningsväsendet. Det är nödvändigt att kunna trygga högklassiga räddningstjänster i hela landet. Utskottet behandlar övriga frågor som rör välfärdsområdenas finansiering längre fram i utlåtandet.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Förvaltningsutskottet välkomnar att det har reserverats mer resurser för utveckling av befolkningsskyddet. Med hänvisning till sitt senaste ramutlåtande noterar utskottet dock att tilläggsanslagen endast delvis täcker de identifierade utvecklingsbehoven inom befolkningsskyddet, eftersom det sammanlagt behövs cirka 40 miljoner euro 2026—2029 för att stärka befolkningsskyddet. I fråga om räddningsväsendet lyfter utskottet dessutom fram behovet av att trygga den nödvändiga finansieringen av räddningsväsendets riksomfattande informationssystem.

Utskottet understryker avtalsbrandkårernas centrala roll i räddningsväsendets servicesystem och påpekar att deras ställning och verksamhetsförutsättningar måste tryggas genom olika åtgärder.

Nödcentralsverket

Också Nödcentralsverket måste göra besparingar enligt produktivitetsprogrammet. Utskottet framhåller att Nödcentralsverkets verksamhet och prestationsförmåga inte kan tryggas utan tillräckliga personalresurser. Bristen på personal har under en längre tid återspeglats i en hög sjukfrånvaro och påverkar direkt myndighetens servicenivå och medborgarnas möjlighet att få hjälp. Utskottet betonar att en fungerande nödcentralverksamhet har direkt betydelse för de myndigheter som använder nödcentraltjänster (polis, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, social- och hälsovården) och deras möjligheter att fullgöra sina lagstadgade uppgifter och tillhandahålla tjänster — och därmed för människors säkerhet. Därför bör de i och för sig nödvändiga sparåtgärderna inte riktas mot den operativa jourpersonalen.

För närvarande utbildas det inte tillräckligt många nödcentralsoperatörer i förhållande till behovet. Utskottet anser därför att det är viktigt att det finns finansiella resurser för den extra regionala kurs för nödcentralsoperatörer som planeras för hösten 2026. Den extra kursen har enligt uppgift stor betydelse för att säkerställa Nödcentralsverkets personalstyrka. Den regionala kursen skulle också ha en positiv inverkan på antalet svenskspråkiga nödcentralsoperatörer. Utskottet har redan tidigare menat att det är viktigt att trygga den svenskspråkiga polis- och räddningsutbildningen.

Migrationsverket

Migrationsverkets omkostnadsnivå sjunker betydligt under ramperioden. Den besparing i omkostnader som riktas mot verket har dock justerats jämfört med tidigare beslut, så att Migrationsverket tilldelas 5,1 miljoner euro för åtgärder för att påskynda tillståndsbehandlingen år 2026 och 8,2 miljoner euro från och med år 2027. Trots detta måste verket börja anpassa sin verksamhet redan år 2026. Migrationsverket har anvisats en betydande del (5,8 miljoner euro, 35 %) av de extra besparingarna i statsförvaltningens omkostnader inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

Regeringsprogrammet innehåller flera mål för att effektivisera Migrationsverkets tillståndssystem och förkorta handläggningstiderna för ansökningar samt ett betydande antal utvecklingsprojekt som syftar till att skärpa utlänningslagstiftningen jämfört med nuläget. Förvaltningsutskottet har redan behandlat en betydande del av dessa propositioner. Utskottet konstaterar att de föreslagna lagändringarna medför ett ökat resursbehov för Migrationsverket under ramperiodens början i form av ökade uppgifter, men om målen för ändringarna uppnås, förväntas i synnerhet antalet asylansökningar minska på längre sikt. Dessutom måste det beaktas att lagstiftningen enligt EU:s

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

reform av migrations- och asylpolitiken börjar tillämpas sommaren 2026. Lagändringarna och andra effektiviseringsåtgärder enligt regeringsprogrammet kräver tillräckliga resurser för Migrationsverket. Utskottet ser det som angeläget att de tillgängliga resurserna också fördelas ändamålsenligt inom verket.

Migrationsverket har under de senaste åren satsat kraftigt på att effektivisera tillståndprocesserna och särskilt på utveckling av automation och IT, med målet att bland annat förkorta handläggningstiderna och öka kostnadseffektiviteten. Dessa utvecklingsåtgärder har redan börjat ge resultat. Utskottet anser det viktigt att Migrationsverket i sina olika processer utnyttjar automation och andra teknologiska lösningar så effektivt som möjligt inom ramen för lagstiftningen. Det är också värt att undersöka möjligheterna att utnyttja AI i större utsträckning än idag. Om anslaget för Migrationsverkets omkostnader sänks alltför mycket finns risken att de besparingar som eftersträvas genom automation och andra utvecklingsåtgärder inte uppnås enligt plan. Handläggningstiderna för ansökningarna hotar att förlängas om inte tillräckliga resurser anvisas för handläggningen.

Välfärdsområdena

Finansieringen av välfärdsområdena

Enligt budgetpropositionen uppgår den generella statliga finansieringen av välfärdsområdena till sammanlagt cirka 27,1 miljarder euro 2026. Den kalkylerade finansieringen för social- och hälsovården är cirka 26,6 miljarder euro. För räddningsväsendets del uppgår den kalkylerade finansieringen till cirka 589,8 miljoner euro. Finansieringen av välfärdsområdena ökar med cirka 0,9 miljarder euro från 2026 till 2025.

Nivån på den finansiering som staten beviljar välfärdsområdena höjs årligen på riksnivå med beaktande av den förväntade ökningen av servicebehovet, höjningen av kostnadsnivån och uppgiftsändringarna inom social- och hälsovården. Genom efterhandsjusteringen 2026 avdras cirka 184 miljoner euro utifrån välfärdsområdenas bokslut för 2024.

Indexhöjningen av välfärdsområdenas finansiering är 3,25 procent, och förändringen i kostnadsnivån ökar finansieringen med cirka 853 miljoner euro, varav beloppet av den indexhöjning som ingår i efterhandsjusteringen är cirka 36 miljoner euro. Utifrån de beräknade kostnaderna för ökat servicebehov inom social- och hälsovården höjs finansieringen med cirka 248 miljoner euro, varav andelen kostnader för ökat servicebehov som ingår i efterhandsjusteringen är cirka 10 miljoner euro 2026.

Till följd av ändringar i uppgifterna minskar de finansiella resurserna med sammanlagt omkring 72 miljoner euro. De ändrade uppgifter som innebär avdrag i finansieringsnivån är bland annat utvecklingen av personaldimensioneringen med hjälp av teknik och utnyttjande av teknik inom hemvården, ökade besparingar i anslutning till arbetsfördelningen inom den specialiserade sjukvården på sjukhus och jourer, ändring och precisering av tillämpningsområdet för lagen om funktionshindersservice samt minskning av den så kallade demokratipengen. Som tillägg har beaktats bland annat höjningen av nivån på arvudet för närstående- och familjevård, utvidgningen av behandlingen av datamaterial (lagen om sekundär användning) och höjningen av ersättningen för

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

olägenhet i samband med assisterad befruktning. Dessutom ökar finansieringen till följd av andra tidigare författningsändringar med 10,6 miljoner euro.

Övergångsutjämningsarna för 2026 minskar finansieringen med cirka 29 miljoner euro. För tilläggsfinansiering enligt 11 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) har det reserverats en miljon euro. Tilläggsfinansiering beviljas på basis av förfarandet enligt 26 § i finansieringslagen.

Utsikterna för välfärdsområdenas ekonomi

År 2024 var välfärdsområdenas sammanlagda underskott 1,1 miljarder euro. Resultatet var något bättre än väntat. Det totala underskottet ökade dock redan till 2,4 miljarder euro. Positivt var att kostnadsökningen avtog till omkring 2,9 procent. De regionala skillnaderna i kostnadsutvecklingen och det ackumulerade underskottet var dock stora. För nästan alla välfärdsområden (med undantag av Helsingfors, Västra Nyland) uppfylldes minst ett av kriterierna för utvärderingsförfarande.

Enligt bokslutsprognosen för 2025 beräknas överskottet för hela landet 2025 uppgå till cirka 230 miljoner euro, vilket på riksnivå motsvarar budgetarna. Välfärdsområdenas underskott minskar till 2,2 miljarder euro. Den ekonomiska förbättringen beror främst på efterhandsjusteringen av finansieringen och anpassningsåtgärderna i områdena.

I sin prognos, som är en kalkyl över utgiftstrycket¹, räknar finansministeriets ekonomiska avdelning med att välfärdsområdenas sammanlagda nettokostnader ökar med cirka 4,0 procent 2026. Räkenskapsperiodens resultat uppvisar ett överskott på cirka 400 miljoner euro 2026. Utgiftsökningen beror främst på den snabba prisökningen. Personalkostnaderna ökar snabbare än den allmänna inkomstnivån på grund av avtalade löneförhöjningar och löneprogram. Prognosen är försiktig när det gäller välfärdsområdenas egna anpassningsåtgärder (ca 150 miljoner euro). Anpassningstrycket förblir dock stort på grund av underskotten under de första åren. Beräkningen för 2026 är försiktig i förhållande till områdenas egna planer, och prognosen är således förenad med flera risker.

Av de utredningar som förvaltningsutskottet fått framgår att den operativa och ekonomiska differentieringen i välfärdsområdena fortfarande är kraftig. En del av områdena klarar sig bra, medan andra ställs inför kumulerade och ökade utmaningar. Förvaltningsutskottet förstår välfärdsområdenas oro över hur finansieringen ska räcka till, men konstaterar att det behövs incitament för att utveckla verksamheten. De åtgärder som vidtagits verkar ge effekt i de områden som har kunnat förnya sig och utveckla sin verksamhet. Utskottet noterar att de områden där åtgärder har vidtagits och utvecklingen går åt rätt håll bör få hjälp genom mekanismer som gör det möjligt att åtgärda underskotten.

¹ Utöver den allmänna ekonomiska utvecklingen och befolkningsutvecklingen beaktar prognosen effekterna av de beslutsbaserade åtgärder som det nu finns kännedom om.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Utskottet anser att det är viktigt att välfärdsområdena lyckas hantera sina kostnader på lång sikt för att stabilisera ekonomin. Finansieringssystemet behöver samtidigt vara stabilt, sporrande och förutsägbart.

Den kommunala ekonomin

Budgetpropositionen ur kommunekonomisk synvinkel

I budgetpropositionen för 2026 föreslås cirka 3,55 miljarder euro i statsandel för kommunal basservice. Statsandelen ökar med cirka 185 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2025.

År 2026 ökar justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna statsandelen med cirka 127 miljoner euro, när man beaktar de kostnader och intäkter som överförs från kommunerna till välfärdsområdena i samband med överföringskalkylen. Indexhöjningen (3,5 %) ökar statsandelen med cirka 111 miljoner euro, där man i enlighet med regeringsprogrammet har beaktat den besparing som motsvarar en indexhöjning med en procentenhet (cirka 32 miljoner euro).

Nettoeffekten av ändringarna i statsandelsuppgifterna ökar statsandelen med cirka 69 miljoner euro. Den finansiellt sett största uppgiftsförändringen är reformen av stödet för lärande och skolgång, som trädde i kraft 2025 och vars effekt är cirka 53,5 miljoner euro 2026. Ändringarna i invånarantalet och beräkningsfaktorerna ökar den kalkylerade statsandelen (med cirka 13 miljoner euro), likaså ändringen av tilläggsdelarna till statsandelen (med cirka 7 miljoner euro).

Statsandelen för kommunal basservice minskas permanent med 75 miljoner euro, vilket beslutades vid ramförhandlingarna våren 2025 som en del av finansieringen av tillväxtåtgärderna. Det föreslås att minskningen 2026 med avvikelse från etablerad praxis ska genomföras som ett procentuellt avdrag (cirka 2 %) från den statsandel som varje kommun får (RP 100/2025 rd). Enligt budgetpropositionen höjs statsandelen för kommunal basservice trots detta från 25,02 procent till 25,73 procent 2026.

Sammantaget kan det konstateras att kommunernas statsbidrag (kalkylerade statsandelar + kompensation för ändringar i beskattningsgrunderna + övriga statsunderstöd) ökar med cirka 3 procent jämfört med 2025 och uppgår 2026 till sammanlagt cirka 5,9 miljarder euro. Ökningen beror framför allt på att de kalkylerade statsandelarna ökar. De kalkylerade statsandelarna (FM, UKM) är totalt 4,9 miljarder euro 2026. Största delen av finansieringen av småbarnspedagogiken samt förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ingår i finansministeriets huvudtitel som en del av finansieringssystemet för kommunal basservice. Undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel innehåller viktiga tillägg bland annat för att stärka småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen.

I budgetpropositionen ingår många åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin och vilkas nettoeffekt på den kommunala ekonomin varierar. Förvaltningsutskottet menar att det är ytterst viktigt att det för nya eller mer omfattande uppgifter och skyldigheter anvisas en statsandel på 100 procent och att kommunerna kompenseras för konsekvenserna av sådana ändringar i beskatt-

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

ningsgrunderna som staten beslutat om. Den sammantagna effekten av regeringens åtgärder försvagar den kommunala ekonomin med cirka 170 miljoner euro 2026 jämfört med 2025. När man granskar konsekvenserna av de beslutsbaserade åtgärderna under hela valperioden, stärks ändå den kommunala ekonomin med sammanlagt cirka 200 miljoner euro netto 2026.

Kommunernas ekonomiska utsikter

Av budgetpropositionen framgår att återhämtningen i Finlands ekonomi har varit långsam. På medellång sikt förväntas ekonomin dock växa måttligt. Utskottet konstaterar att läget i de offentliga finanserna återspeglas i kommunernas ekonomi. Läget inom den kommunala ekonomin försämrades som väntat 2024 och väntas ytterligare försämras 2025 och 2026. Kommunernas omkostnader ökar bland annat på grund av löneförhöjningarna inom kommunsektorn och arbets- och näringsservicereformen, som trädde i kraft vid ingången av 2025. I reformen överfördes ansvaret för ordnandet av arbets- och näringsservicen till kommunerna och de samarbetsområden som kommunerna bildat. Samtidigt utvidgades kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånerna. Finansieringen av ordnandet av arbetskraftsservicen överfördes från arbets- och näringsministeriets huvudtitel till statsandelen för kommunal basservice.

Enligt utredning till utskottet har antalet klienter inom sysselsättningsområdena och kommunernas utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa ökat kraftigare än väntat i och med den ökade arbetslösheten. Understödsutgifterna har höjts i prognosen utifrån utfallet av arbetslöshetsutgifterna under första halvåret. Förvaltningsutskottet påpekar i alla fall att det har bedömts att reformen inte har tilldelats tillräckliga resurser (även FvUU 8/2025 rd). Utskottet noterar att sysselsättningsutvecklingen efter arbets- och näringsreformen har fått större betydelse för kommunernas ekonomi, eftersom kommunerna nu har ett större finansieringsansvar för sysselsättningsåtgärder. Den kommunala ekonomin är således känsligare än tidigare för konjunkturväxlingar i ekonomin, när inte bara inkomsterna utan också utgifterna reagerar direkt på sysselsättningsutvecklingen. Dessutom kan reformen komma att öka skillnaderna mellan kommunerna, eftersom sysselsättningsläget varierar mellan kommunerna.

Utvecklingen av kommunernas skatteinkomster väntas bli starkare 2026 och nå upp till en ökning på cirka 5,2 procent i och med att konjunkturläget förbättras, medan utvecklingen jämnas ut 2027–2029 till i genomsnitt något under 4 procent per år. Enligt den kalkyl över utgiftstrycket som presenteras i programmet för kommunernas ekonomi räcker inkomsterna inom den kommunala ekonomin dock inte till för att täcka de ökande utgifterna, och årsbidraget räcker inte till för nettoinvesteringarna de kommande åren. Investeringarna i den kommunala ekonomin stannar kvar på en hög nivå, även om skillnaderna mellan kommunerna är betydande. Lånestocken inom den kommunala ekonomin beräknas öka från cirka 20,5 miljarder euro 2024 till cirka 26,5 miljarder euro 2029.

Granskat enligt kommunstorleksgrupper blir kassaflödet för verksamhet och investeringar, som beskriver balansläget i ekonomin, negativt i alla kommunstorleksgrupper mot slutet av ramperioden. Av programmet för kommunernas ekonomi framgår att det finns stora skillnader mellan grupperna. Minimum är cirka -417 euro per invånare i gruppen av kommuner med mindre än 2 000 invånare och maximum -93 euro per invånare i gruppen av kommuner med 40 000–100 000 invånare. Anpassningstrycket bedöms också utifrån trycket att höja den kalkylerade

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

kommunalskattesatsen. På riksnivå ökar det kalkylerade trycket på att höja skattesatsen klart under granskningsperioden. Det största skattehöjningstrycket finns i små kommuner med färre än 5 000 invånare. Det finns också till denna del stora skillnader mellan kommunstorleksgrupperna och också inom grupperna. I vissa kommunstorleksgrupper och enskilda kommuner kan det under granskningsperioden rentav finnas en kalkylerad möjlighet att sänka skattesatsen.

Förvaltningsutskottet konstaterar att de ekonomiska förutsättningarna varierar kraftigt mellan enskilda kommuner, och att det finns tecken på både ekonomisk och funktionell differentiering inom kommunfältet. Det ekonomiska utgångsläget för enskilda kommuner försvåras av utjämningsposter kopplade till social- och hälsovårdsreformen. Differentieringen mellan kommunerna förstärks av befolkningsutvecklingen och den ojämna fördelningen av ekonomisk tillväxt inom landet. Även de framtida utmaningarna skiljer sig åt mellan kommunerna, till exempel vad gäller tillgång till arbetskraft, urbanisering och utvecklingen av födelsetalen. Även investeringsutsikterna varierar kraftigt. I vissa kommuner förväntas investeringarna minska under de kommande åren, medan investeringsbehoven i tillväxtcentra och stora städer bedöms förbli höga.

Förvaltningsutskottet betonar att det vid reglering av kommunernas uppgifter måste säkerställas att kommunerna har faktiska förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med finansieringsprincipen. Statens fulla finansieringsansvar förutsätter att effekterna av nya eller utvidgade uppgifter och skyldigheter på kommunalekonomin bedöms realistiskt. I konsekvensbedömningarna av reformerna bör man också fästa uppmärksamhet vid personalkonsekvenserna av uppgifts- och skyldighetsändringarna, eftersom pensioneringarna bland löntagarna inom kommunsektorn ligger på hög nivå och arbetskraftssituationen varierar efter bransch och region. Reformernas kostnadseffekter och finansieringens tillräcklighet bör följas noggrant.

Förvaltningsutskottet konstaterar att det trots social- och hälsovårdsreformen råder en strukturell obalans mellan inkomster och utgifter i den kommunala ekonomin över valperioderna. Även differentieringen mellan kommunerna tilltar. Dessutom är läget i de offentliga finanserna en utmaning för kommunstrukturen. Det blir därför allt viktigare att trygga den kommunala ekonomins hållbarhet på lång sikt. Det är angeläget att en övergripande översyn av den kommunala finansieringen och statsandelssystemet genomförs så att de motsvarar kommunernas nya roll och läget efter att social- och hälsovårdsreformen trätt i kraft och arbets- och näringsreformen genomförts. Även avregleringen bör målmedvetet drivas vidare.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Helsingfors 15.10.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Paula Werning sd
ersättare Jari Ronkainen saf
ersättare Henrik Vuornos saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne
utskottsråd Henri Helo
plenarråd Sanna Helopuro.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 1

Avvikande mening 1

Motivering

Vi socialdemokrater betonar att en stark inre säkerhet är en förutsättning för ett välmående samhälle. Därför är det viktigt att säkerställa verksamhetsförutsättningarna och resurserna för de myndigheter som ansvarar för statens inre säkerhet. För att kunna säkerställa en jämlik säkerhet i samhället i hela landet krävs det att myndighetsverksamheten är effektiv och har tilldelats tillräckliga resurser. I sina utlåtanden om tidigare års budgetar har förvaltningsutskottet lagt vikt vid att se till att myndigheterna för den inre säkerheten har verksamhetsförutsättningar och att trygga finansieringsbasen hållbart och långsiktigt över valperioderna. Samtidigt påminner socialdemokraterna om vikten av att de tjänster som kommunerna och välfärdsområdena ordnar har verksamhetsförutsättningar för att samhället ska förbli sammanhållet och ingen ska hamna utanför. Grunderna för säkerheten läggs i daghem, skolor, sjukhus och socialväsande. Genom att säkerställa kommunernas och välfärdsområdenas basservice stöder vi därmed också säkerhetsmyndigheternas arbete.

Socialdemokraterna stöder regeringens mål att få de offentliga finanserna i balans. Vi anser dock att vissa val i budgeten för 2026 är kortsiktiga eller dåligt motiverade. Kommunerna och välfärdsområdena bör erbjudas utsikter till långsiktig utveckling av verksamheten i stället för akuta nedskärningar. Vi är också oroade över att de mekaniska anslagsminskningarna för olika myndigheter inom inrikesministeriets förvaltningsområde snarare leder till att den operativa verksamheten kringskärs än till att verksamheten verkligen blir effektivare. Här efterlyser vi regeringens och ministeriets ansvar för att se till att sparåtgärderna i första hand riktas till stödåtgärder och förvaltning och att de främjar en effektivisering av verksamheten, inte en minskning av den.

Den kommunala ekonomin

Kommunerna har gradvis anpassat sig till den historiska förändringen i sin roll efter att social- och hälsovårdsreformen och räddningsreformen genomförts. I praktiken överfördes hälften av kommunernas uppgifter och finansiering till välfärdsområdena och tyngdpunkten i kommunernas verksamhet förändrades betydligt. Socialdemokraterna anser det vara viktigt att kommunernas förutsättningar att ordna och producera tjänster och deras förmåga att investera fortsatt tryggas i den förändrade situationen. Framför allt måste regeringen genomföra en reform av kommunernas statsandelssystem för att anpassa systemet till tiden efter social- och hälsovårdsreformen. Samtidigt måste staten också i övrigt genom sin verksamhet sträva efter att minska oförutsägbarheten i kommunernas omvärld och vara en partner till kommunerna, och inte genom sina egna åtgärder öka kommunernas svårigheter i dagsläget. Man måste beakta att kommunernas ökade anpassningstryck oundvikligen leder till att kommunerna antingen höjer skatterna eller gallrar i sina tjänster. Om kommunernas handlingsutrymme inskränks ytterligare, riktas anpassningarna med största sannolikhet till kommunernas största utgifter, dvs. fostran och undervisning.

Statsandelen för kommunal basservice minskas permanent med 75 miljoner euro i budgetpropositionen för 2026, vilket genomförs som en procentuell minskning (cirka 2 %) av den statsandel som varje kommun får. Denna nedskärning kan inte anses motiverad med beaktande av kommu-

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 1

nernas svåra ekonomiska situation. Kommunernas förmåga att sköta sina lagstadgade uppgifter bör garanteras genom långsiktiga finansieringslösningar och regeringen bör genomföra den reform av statsandelssystemet som också skrivits in i regeringsprogrammet i stället för att försämra kommunernas situation genom stegvisa nedskärningar. Regeringens tidigare beslut har redan direkt och indirekt försvagat den kommunala ekonomin. Det dåliga sysselsättningsläget minskar kommunernas inkomster och höjer kostnaderna. Vi förutsätter att konsekvenserna för den kommunala ekonomin bedöms i samtliga sparåtgärder.

Välfärdsområdenas ekonomi

Socialdemokraterna förutsätter att välfärdsområdena garanteras genuina förutsättningar att ordna högkvalitativa, rättidiga och kostnadseffektiva social-, hälsovårds- och räddningstjänster för medborgarna. Välfärdsområdenas ekonomi har under de första verksamhetsåren präglats av bland annat hög inflation, snabbt ökade kostnader för köpta tjänster, personalbrist samt verkställda löneförhöjningar.

Regeringen har varit mycket långsam med att reagera på välfärdsområdenas svåra ekonomiska situation. På grund av de exceptionella omständigheter som rådde i samband med social- och hälsovårdsreformen inleddes välfärdsområdenas verksamhet med finansiering som sedermera har visat sig vara mycket stram i förhållande till de uppgifter som överförts till områdena. Välfärdsområdena har inledningsvis visat betydande underskott. För att täcka dessa på ett ändamålsenligt sätt och balansera ekonomin på ett hållbart sätt skulle områdena ha behövt mer tid än vad finansieringslagens mekanism, avsedd för normalläget, möjliggör. Regeringen har nu meddelat att den bereder en proposition som ger vissa områden mer tid att täcka sina underskott. Men beskedet kom alldeles för sent i förhållande till områdenas behov av långsiktig ekonomisk planering. Välfärdsområdena behöver en långsiktig och förutsägbar omvärld där deras ekonomiska realiteter beaktas.

I anslutning till detta anser vi att regeringens beslut att temporärt minska finansieringen av Helsingfors stad som anordnare av social- och hälsovårdstjänster med 15 miljoner euro 2026 är mycket felaktigt. Detta avses ske genom att temporärt ändra finansieringslagens bestämmelser om övergångsutjämnning. Sådana ad hoc-sparbeslut är raka motsatsen till den tillförlitliga och förutsägbara regleringsmiljö som välfärdsområdena behöver och som gynnar en långsiktig ekonomi. Att Helsingfors stad bestraffas för att ha fått sin social- och hälsovårdsekonomi i balans försvagar välfärdsområdenas förtroende för statens löften och incitamenten att balansera sin ekonomi i enlighet med regeringens mål.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd
Avvikande mening 1

Helsingfors 15.10.2025

Eveliina Heinäluoma sd
Saku Nikkanen sd
Paula Werning sd

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Vi centerledamöter i utskottet vill i vår avvikande mening lyfta fram Finlands övergripande säkerhet. Utöver säkerhetsmyndigheterna ingår här också krisberedskapen som en väsentlig del. Det är kommunerna och välfärdsområdena som har hand om krisberedskapen via sitt eget servicenätverk.

Vi anser också att det för att stärka den övergripande säkerheten i fortsättningen är motiverat att utarbeta en redogörelse för den övergripande säkerheten. Redogörelsen ska bland annat främja att tillräckliga resurser riktas till olika aktörer som har hand om säkerheten.

Den inre säkerheten får inte bli ett regionalt privilegium

I programmet för samlingspartiets och sannfinländarnas regering utlovas att den nationella säkerheten och den samhälleliga resiliensen ska stärkas. Målet är rätt om det genomförs klokt.

Inrikesminister Mari Rantanen (saf), som ansvarar för Finlands inre säkerhet, slog i vintras fast att städer och landsbygd inte kan ha samma servicenivå (MT den 19 februari 2025). I den redogörelse för den inre säkerheten som nyligen lämnades till riksdagen (SRR 6/2025 rd) har ministerns riktlinje omsatts i tanken ”lika tjänster i likartade områden”. Vi anser att detta är tvivelaktigt och skadligt med tanke på Finlands övergripande säkerhet.

Principen om lika tjänster inom likartade områden innebär att regeringen, ledd av samlingspartiet och sannfinländarna, har avvikit från målet att stärka säkerheten i hela Finland. Till följd av detta tilltar differentieringen av områdena när säkerhetsmyndigheternas tjänster centraliseras.

Vi betonar att den inre säkerheten varken kan eller får bli ett regionalt privilegium. Finlands förmåga att reagera på olika krissituationer stöder sig på redan befintliga tjänster som tillhandahålls av säkerhetsmyndigheterna och andra, såsom sjukhus. Bland annat hot mot och störningar av gränssäkerheten måste kunna bekämpas redan i gränsområdet. Med den linje som regeringen nu driver anses områden med sämre servicenivå vara svaga. Det betyder att reaktionen på krissituationer sker djupt inne i landet. Vi vill också påminna om att skötseln av säkerheten i Finland starkt stöder sig på samarbete mellan säkerhetsmyndigheterna.

Därför anser vi att Finlands säkerhet måste ses som en helhet som består av utrikes- och säkerhetspolitik, försvar och inre säkerhet. I vidare bemärkelse kan säkerheten också inbegripa de fredstida tjänster som ligger till grund för åtgärderna i krissituationer. Vart och ett av delområdena måste upprätthållas på ett tillfredsställande sätt. Allt detta inverkar också på invånarnas resiliens, dvs. kristålighet. Finländarna måste känna att statsmakten inte har lämnat dem ensamma. Det har konsekvenser också för försvarsviljan.

Vi anser det motiverat att den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen, den försvarspolitiska redogörelsen och redogörelsen för den inre säkerheten framöver sammanställs till ett enda doku-

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 2

ment: redogörelsen för Finlands övergripande säkerhet. Samtidigt blir det möjligt att fastställa anslagsbehoven för utveckling och upprätthållande av den övergripande säkerheten och över hela linjen stabilisera dem för alla aktörer inom den inre och den yttre säkerheten samt försvaret. Problemet har redan under flera valperioder varit att försvaret alltid får den finansiering som det begär, men myndigheterna för den inre säkerheten måste nöja sig med vad de får.

Regeringen driver medvetet på ojämlikheten mellan kommuner och kommuninvånare

Kommunerna ansvarar för viktiga tjänster samt för livskraften i sina områden. Den kommunala självstyrelsen har varit en betydande resurs när det gällt att klara av olika kriser. Här är det invånarna som fattar besluten.

I regeringsprogrammet lovar regeringen att ta hand om kommuner av alla storlekar. Också den kommunala ekonomin har drabbats av den svaga ekonomiska utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen. För att stabilisera den kommunala ekonomin krävs det att kommunernas finansiering ses över och att det gallras bland kommunernas uppgifter och skyldigheter. På grund av den dåliga ekonomiska utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen minskar det ekonomiska handlingsutrymmet i varje kommun. Det finns alltså inte tid att vänta på de reformer som utlovats i regeringsprogrammet.

Enligt de sakkunniga som utskottet hört försvagar regeringens åtgärder den kommunala ekonomin också nästa år. Kommunerna drabbas av en direkt nedskärning av statsandelarna med 75 miljoner euro. Redan i regeringsprogrammet har man beslutat om en indexbroms. Nedskärningar har gjorts med avreglering som förevändning trots att inga normer ändå har avvecklats. Nedskärningarna i integrationsersättningarna har ökat särskilt de största städernas finansieringsansvar för integrationen.

Kommunernas ekonomi skärps ytterligare också av det ständigt försämrade sysselsättningsläget, som ökar kommunernas kostnader med upp till 200 miljoner euro. Nedskärningarna i den sociala tryggheten har ökat behovet av utkomststöd, vilket ökar kommunernas finansieringsansvar med upp till 100–150 miljoner euro 2027.

Dessutom belastar efteruppbörden till följd av social- och hälsovårdsöverföringen fortfarande den kommunala ekonomin med sammanlagt 231 miljoner euro 2025–2027. Också detta minskar kommunernas statsandelar och försvårar kommunernas budgetberedning. Regeringen har varit medveten om detta, men har inte försökt hitta några lösningar.

Förutom att utsikterna för den kommunala ekonomin har försämrats snabbt av de här orsakerna är vi särskilt oroade över att skillnaderna mellan kommunerna har fördjupats. Mätt i kommunalskattebördan är skillnaderna mellan den minsta och den största redan uppe i 6,2 procentenheter. Svårigheterna är regionala och det hjälper inte ens att slå samman kommuner. Många små kommuner hotas redan av kriskommunförfarande. Också medelstora kommuner börjar hamna i svårigheter.

Det är också oroväckande att regeringen redan har gjort och tänker göra mer lagstiftning som ökar kommunernas kostnader och minskar den kommunala självstyrelsen. Det senaste exemplet är den förestående reformen av upphandlingslagen, som under remissbehandlingen entydigt sågades av

Utlåtande FvUU 21/2025 rd Avvikande mening 2

nästan alla remissinstanser bland annat för att den kan leda till en explosionsartad ökning av de offentliga utgifterna och äventyra försörjningsberedskapen och cybersäkerheten.

Kommunernas ekonomi utmanas också av social- och hälsovårdsfastigheter som kommunerna har hyrt ut till välfärdsområdena genom 3+1-åriga avtal. Avtalen upphör i slutet av innevarande år och enligt preliminära uppgifter står rentav en betydande del av social- och hälsovårdsfastigheterna tomma när välfärdsområdena inte använder sitt optionsår. Vi påminner om grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 17/2021 rd), enligt vilket ersättningarna för social- och hälsovårdsfastigheter ska trygga kommunens ekonomiska självstyrelse. Regeringen har förberett sig på detta med 150 miljoner euro.

Vi påminner därför regeringen om löftet i regeringsprogrammet att stödja de växande stadsregionernas investeringsförmåga och sörja för livskraften i kommuner på tillbakagång. Om regeringen inte kan leva upp till sitt löfte, bör den erkänna detta öppet och ärligt.

Nu när redan hälften av valperioden har gått är det hög tid för regeringen att börja infria sina löften.

Centern anser att den fördröjda statsandelsreformen visar hur regeringen har fjärmat sig från kommuninvånarnas vardagliga liv. De tjänster som kommunerna producerar, såsom daghem, småbarnspedagogik, skolor samt underhåll av gator och fastigheter, hör till kommunernas uppgifter. På grund av det splittrade statsandelssystemet tvingas en del av kommunerna i Finland för närvarande som negativa statsandelar betala till staten för att producera dessa livsviktiga tjänster för kommuninvånarna.

Statsandelsreformen bör genomföras skyndsamt och rättvist och jämna ut skillnaderna mellan kommunerna.

En betydande del av de cirka 500 förslag till avreglering som kommunerna lade fram för länge sedan kan säkert verkställas. Dessutom bör regeringen avstå från alla slags lagstiftningsändringar som ökar de offentliga kostnaderna och kringskar kommunernas självstyrelse. Invånarna i östra Finland, som drabbats hårdast ekonomiskt av Rysslandssanktionerna, får inte lämnas åt sitt öde.

Utarmningen i välfärdsområdena hotar närservicen inom social- och hälsovården

Också välfärdsområdenas ekonomier har börjat differentieras. Det bör tas på allvar, eftersom det är fråga om de konstitutionella rättigheterna för personer som behöver social- och hälsovårdstjänster. En del välfärdsområden håller på att hamna i en spiral av omställningsförhandlingar eller utvärderingsförfarande, som båda tar tid från arbetet för att se över tjänsterna och förbättra arbetsförhållandena för personalen.

Vi upprepar vårt krav på att tiden för att täcka välfärdsområdenas underskott måste förlängas med två år till utgången av 2028. Vi understryker att underskotten bottnar i den kraftiga inflation som blev en följd av bland annat de snabba geopolitiska förändringarna och som ledde till att välfärdsområdenas initialfinansiering inte räckte till.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 2

Regeringen bör också utveckla finansieringssystemet för välfärdsområdena utifrån erfarenheterna. Det pågår en övergångsperiod fram till 2029, varefter finansieringssystemet blir permanent.

Enligt de sakkunniga som utskottet hört finns det rum för förbättringar i välfärdsområdenas finansieringssystem. Det nuvarande beräkningssättet beaktar inte förändringen i kollektivavtalens kostnadsnivå. Det allmänna förtjänstnivåindexet (3,6 %) underskattar de faktiska kostnaderna jämfört med förtjänstnivåindexet för välfärdsområdena (4,8 %). Detta medför ett nedskärningstryck på cirka 190 miljoner euro för 2026. Kostnadsnivån justeras först i efterhand och även då endast delvis (80 % med två års fördröjning).

Likaså varierar ökningen av välfärdsområdenas finansiering nästa år områdesvis mellan 1 och 5 procent samtidigt som kostnaderna ökar med i genomsnitt 4 procent. I många välfärdsområden räcker ökningen av finansieringen inte till för att täcka höjningen av kostnadsnivån.

Dessutom minskar de uppgiftsändringar som regeringen fastställt (t.ex. arvoden för närstående- och familjevård, utnyttjande av teknik) välfärdsområdenas finansiering med 72 miljoner euro. Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna är osäker. Också regionala skillnader påverkar genomförandet. Därför bör konsekvenserna av uppgiftsändringarna följas upp och finansieringen korrigeras om besparingar inte nås av orsaker som är oberoende av området.

Sakkunniga uttryckte också oro över nedskärningen med 18,7 miljoner euro i anslaget för specialiseringsutbildning för personal inom social- och hälsovården. Nedskärningen utgör cirka en femtedel av utbildningsanslagen. Nedskärningen kommer att försvaga den offentliga sektorns kvarhållningskraft inom social- och hälsovården och välfärdsområdenas förmåga att förbereda sig på pensioneringar och ett växande servicebehov.

Räddningsväsendet är ett viktigt element i den inre säkerheten

Vi vill lyfta fram den svåra situationen vid Räddningsinstitutet i Kuopio. Institutet har fått i uppdrag att kraftigt öka antalet utbildade räddningspersoner. Otillräcklig finansiering och de besparingsåtgärder som riktats mot Räddningsinstitutet utgör redan ett hot mot räddningsväsendets och nödcentralsverksamhetens framtida kapacitet, eftersom institutet med nuvarande finansiering inte har möjlighet att utbilda det antal nya yrkespersoner som behövs inom räddningsbranschen.

Ur Räddningsinstitutets perspektiv är det anmärkningsvärt att regeringen från och med 2024 började finansiera Helsingfors räddningsskola, som tidigare finansierades av Helsingfors stad. I praktiken innebär detta att hälften av den tidigare beslutade tilläggsfinansieringen till Räddningsinstitutet i Kuopio i stället tilldelades Helsingfors räddningsskola. Det kan därför sägas att Räddningsinstitutet i Kuopio har blivit föremål för nedskärningar två gånger.

Vid sakkunnigutfrågningen uppgav Räddningsinstitutet i Kuopio att det saknas en miljon euro i finansieringen. Följaktligen kommer institutet att tvingas till omställningsförhandlingar än en gång samtidigt som utbildningens kvalitet blir lidande. En annan orsak till oro är revideringen av upphandlingslagen, som kommer att tvinga Räddningsinstitutet att självt producera tvättservice för utrustning.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd
Avvikande mening 2

Vidare är avtalsbrandkårerna en annan aktör som är väsentlig för den inre säkerheten men som väckt ännu mindre offentlig debatt. Cirka 90 procent av Finlands yta ligger på avtalsbrandkårernas ansvar. Avtalsbrandkårerna garanterar säkerheten särskilt i glesbygden och utgör ett viktigt element i den nationella krisberedskapen. Enligt uppgift kommer inrikesministeriet att skärpa konditionskraven för avtalsbrandkårerna utan att ange någon orsak till det. Det här rimmar illa med löftet i redogörelsen för den inre säkerheten att se till avtalsbrandkårernas verksamhetsförsäkringar för att räddningstjänsterna ska kunna tryggas på lika villkor i hela Finland. I stället för att försvåra avtalsbrandkårernas verksamhet bör man sträva efter att stärka den för att avtalsbrandkårerna i framtiden ska ha tillräckligt med kompetent personal och lämplig materiel. Vi påminner därför om det uttalande som riksdagen godkände i mars 2025 i anknäytning till en ändring av fordonslagen (KoUB 3/2025 rd), nämligen att inrikesministeriet ska säkerställa att skattefriheten utvidgas till att omfatta nya räddningsbilar med öppet flak i enlighet med regeringsprogrammet för att trygga avtalsbrandkårernas ställning och funktionsförmåga.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 15.10.2025

Petri Honkonen cent

Hanna Räsänen cent

Utlåtande FvUU 21/2025 rd
Avvikande mening 3

Avvikande mening 3

Motivering

Migrationsverkets ansökningshandläggning får inte riskeras

Anslaget för Migrationsverkets omkostnader har i budgetpropositionen för 2026 minskats till 87,869 miljoner euro. Av den extra besparingen i statsförvaltningens omkostnader i vårens rambeslut riktades 16,4 miljoner euro till inrikesministeriets förvaltningsområde, varav en betydande del, 5,802 miljoner euro, riktades till Migrationsverket. De minskade omkostnadsanslagen har betydande konsekvenser för Migrationsverkets verksamhet och verket måste enligt nuvarande bedömningar anpassa sin verksamhet med cirka 18 miljoner euro. Verket genomför ett produktivitetsprogram där besparingar söks bland annat genom att minska antalet verksamhetsställen och anställda.

Samtidigt riktar regeringen ett exceptionellt stort antal lagstiftningsreformer till Migrationsverkets ansvarsområde, genom vilka regeringen bland annat skärper förutsättningarna för uppehållstillstånd och medborgarskap. Särskilt med beaktande av lagändringarna hotar nedskärningarna och den åtföljande överbelastningen rättvisan i handläggningen av ansökningar samt rättssäkerheten för sökande.

Tullens roll som en del av nätverket av säkerhetsmyndigheter

Tullens sparbeting uppgår till sammanlagt 6 miljoner euro 2026. År 2027 uppgår den totala kumulativa besparingen till drygt 8 miljoner euro, vilket är sammanlagt cirka 4 procent av de nuvarande omkostnadsanslagen.

Samtidigt har statsrådet anvisat Tullen betydande ansvar både i redogörelsen för den inre säkerheten och i strategin för bekämpning av organiserad brottslighet. En av de viktigaste uppgifterna här är förutom bekämpningen av organiserad brottslighet särskilt bekämpningen av narkotikasmuggling.

Tullen svarar också för verkställigheten av EU-sanktionerna vid export, import och transitering. Om Tullen inte anvisas den föreslagna tilläggsfinansieringen, måste Tullen avstå från tilläggsresurserna för sanktionstillsynen. Med hjälp av de särskilda anslagen för sanktionstillsyn har Tullen kunnat inleda förundersökningar av sanktionsrelaterade brott, men slutförandet hotas av anslagsnedskärningarna. Slutförandet av förundersökningarna motverkar överträdelser av sanktionerna och bidrar till att straffansvaret fullföljs.

Dessutom bör det noteras att Tullen kommer att få nya lagstadgade uppgifter men de finansiella resurserna för de extra utgifterna är bristfälliga eller saknas helt och hållet. Detta försvårar ytterligare ett effektivt utförande av Tullens lagstadgade uppgifter.

Eftersom de nationella säkerhetsmyndigheterna bildar ett nätverk bör alla säkerhetsmyndigheter utvecklas samtidigt och i samma riktning. Till exempel effekterna av de tilläggsresurser som an-

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 3

visats polisen försvagas av att man inte ser till att alla säkerhetsmyndigheters verksamhet är effektiv.

Dessutom måste det beaktas att samhällets övergripande säkerhet kräver att de tillförda resurserna fördelas jämnare även till andra myndigheter än de som direkt ansvarar för säkerheten.

Tullen har också påpekat att den i praktiken inte har kapacitet att övervaka e-handeln i EU, eftersom varumängderna beställda av europeiska konsumenter från Kina till Europa har ökat explosionsartat. Enligt Tullens beräkningar anlände mer än 28 miljoner försändelser från länder utanför EU till Finland 2024, medan siffran så sent som 2022 var mindre än en miljon. Verksamhet som leder till överkonsumtion bör därför kunna begränsas och det behövs både ny reglering som begränsar den utländska e-handeln och verksamhetsförutsättningar för Tullen.

Kommunernas verksamhetsförutsättningar måste säkerställas

Den ekonomiska situationen försämras kraftigt i kommuner av alla storlekar. Ökningen av skatteinkomsterna är liten, men utgifterna ökar kraftigt i och med de nya lagstadgade uppgifterna, det svaga konjunkturläget och den offentliga sektorns ökade investeringsbehov.

Den offentliga sektorns servicelöfte breddas genom att kommunernas uppgifter utökas, men den generella statsandelsfinansieringen skärs ner med indexbroms, avveckling av normer och effektivare integrationsersättningar. Kommunernas verksamhet och ekonomiska utsikter påverkas särskilt kraftigt av arbetskrafts- och näringsreformen, som inleddes i början av innevarande år. Kommunförbundet har beräknat att det saknades upp till 100 miljoner euro i finansiering när tjänsterna för arbetslösa och finansieringsansvaret för utkomstskyddet för arbetslösa överfördes till kommunerna i början av 2025. Det svaga sysselsättningsläget och det ökade antalet långtidsarbetslösa torde öka detta belopp till uppskattningsvis 200 miljoner genast under reformens första år.

Nedskärningarna drabbar direkt den basservicen som kommunerna svarar för – småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, äldreomsorgen och primärvården. Finansieringen av dessa tjänster är redan stram, och ytterligare nedskärningar leder oundvikligen till sämre tjänster, personalbrist och ökad regional ojämlikhet. Nedskärningarna undergräver kommunernas möjligheter att trygga sina lagstadgade uppgifter, ökar reparationsutgifterna på lång sikt och försvagar förutsättningarna för välfärd och ekonomisk tillväxt.

Se till att välfärdsområdena har de finansiella resurser de behöver

I budgetpropositionen reserveras sammanlagt 27,1 miljarder euro för finansieringen av välfärdsområdena 2026. Jämfört med 2025 ökar finansieringen med 0,9 miljarder euro, vilket i huvudsak förklaras av indexhöjningen. Den höjning av finansieringen enligt välfärdsområdesindex som baserar sig på lagstiftningen om välfärdsområdenas finansiering motsvarar dock inte välfärdsområdenas faktiska kostnadsutveckling 2026.

De ständigt växande servicebehoven och kostnadsökningarna inom välfärdsområdena har lett till att finansieringen är otillräcklig i förhållande till de skyldigheter som lagen om välfärdsområden ställer på dem. Välfärdsområdena ska täcka sina ackumulerade underskott senast i slutet av 2026,

Utlåtande FvUU 21/2025 rd
Avvikande mening 3

i enlighet med lagens krav. Det är fråga om en behovsbaserad finansieringsmodell som innebär att underskotten granskas områdesvis. Det betyder att varje område bör ha gjort och ska göra anpassningsåtgärder för att uppnå ekonomisk balans i den utsträckning det är möjligt utan att äventyra de tillräckliga social- och hälsovårdstjänster eller räddningstjänster som tryggas i grundlagen. Områdena har dock inte tillgång till samma verktyg för att balansera ekonomin som kommunerna tidigare haft. Enligt bedömningar kan kravet på att täcka de ackumulerade underskotten inom utsatt tid äventyra tillhandahållandet av lagfästa social- och hälsovårdstjänster. Kravet på att täcka underskotten tvingar välfärdsområdena att vidta åtgärder som kan leda till uppsägningar, försämrad servicekvalitet och därmed äventyra patienternas rätt till lagstadgade tjänster. Tidsfristen för att täcka underskotten som uppstått under välfärdsområdenas första verksamhetsår bör därför förlängas till slutet av 2028, för att möjliggöra en långsiktig utveckling av verksamheten.

Dessutom bör det beaktas att ändringarna i uppgiftslagstiftningen enligt budgetpropositionen minskar välfärdsområdenas finansiering med 74,5 miljoner euro netto 2026 jämfört med 2025. De minskningar som görs på grund av uppgiftsändringarna minskar finansieringen mer än vad uppgiftsändringarna i verkligheten minskar välfärdsområdenas utgifter. Detta innebär att välfärdsområdena de facto måste anpassa sin verksamhet betydligt mer jämfört med de beräknade effekterna av uppgiftsändringarna.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 15.10.2025

Tiina Elo gröna

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 4

Avvikande mening 4

Motivering

Den kommunala ekonomin

I budgetpropositionen för 2025 föreslås cirka 3,55 miljarder euro i statsandel för kommunal basservice. Statsandelen ökar med cirka 185 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2025. Trots det kommer statens åtgärder att försvaga den kommunala ekonomin både 2026 och under hela regeringsperioden. Samtidigt som kommunernas uppgifter utökas, skärs den generella statsandelsfinansieringen ner med indexbroms, avveckling av normer och effektivare integrationsersättningar.

Statsandelen för kommunal basservice minskas bland annat av den permanenta minskning av statsandelen med 75 miljoner euro som regeringen beslutade om vid ramförhandlingarna våren 2025 samt av den minskning enligt regeringsprogrammet som motsvarar en procentenhet av indexhöjningen och vars effekt nästa år är cirka 32 miljoner euro. Minskningen är i praktiken en nedskärning i kommunernas bildningstjänster, eftersom de utgör största delen av kommunernas utgifter. Indexnedskärningen försämrar alltså finansieringsförutsättningarna till exempel för småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet. Under hela regeringsperioden uppgår indexbromsens kumulativa effekt enligt regeringsprogrammet till cirka 120 miljoner euro.

Antalet klienter inom sysselsättningsområdena och kommunernas utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa har ökat kraftigare än väntat i och med den ökade arbetslösheten. Dessutom har regeringens beslut om social trygghet, såsom nedskärningarna i bostadsbidraget och arbetslöshetsförmånerna, ökat behovet av utkomststöd, det vill säga de utkomststödskostnader som kommunerna och staten delar jämnt.

Den sammanlagda summan av nedskärningarna i statsandelarna stiger under regeringsperioden till cirka 200 miljoner euro.

För kommunernas funktionsförmåga är det ytterst viktigt att statsandelarna inte minskas. Nedskärningarna i statsandelarna måste återtass och statsandelarna höjas till fullt belopp.

Finansieringen av välfärdsområdena

I budgetpropositionen ökar välfärdsområdenas generella finansiering med cirka 0,9 miljarder euro till 27,1 miljarder euro 2026.

Regeringen eftersträvar besparingar bland annat genom att försvaga personaldimensioneringen genom att inkludera tekniska lösningar i dimensioneringen (-50,9 miljoner), begränsa sjukhusens uppgifter genom att skärpa arbetsfördelningen (-23,4 miljoner) och skärpa tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice (-13,8 miljoner). Ändringarna i uppgifterna beräknas minska välfärdsområdenas finansiering med 72 miljoner euro.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd

Avvikande mening 4

Justeringen av finansieringen av välfärdsområdena enligt välfärdsområdesindexet är 3,25 procent. Højningen är åter mindre än den faktiska kostnadsutvecklingen, eftersom beräkningsgrunderna för välfärdsområdesindexet lägger vikten på det allmänna förtjänstnivåindexet, som är betydligt lägre än utvecklingen av välfärdsområdenas förtjänstnivå.

Ökningen av den områdesspecifika generella finansieringen 2026 räcker inte i alla områden till för att ändra kostnadsnivån annat än till en liten del, och utvecklingen väntas förbli densamma de kommande åren.

På grund av den otillräckliga finansieringen är den ekonomiska planeringen besvärlig och välfärdsområdena har blivit tvungna att minska sin verksamhet. Också nivån på den finansiering som föreslås för 2026 innebär fortfarande omfattande anpassningsbehov för välfärdsområdena utöver den anpassning som krävs för att täcka de ackumulerade underskotten under de första verksamhetsåren.

Finansieringen av välfärdsområdena minskas utifrån uppgiftsändringar mer än vad uppgiftsändringarna i verkligheten minskar välfärdsområdenas utgifter. Den till sina konsekvenser mest betydande uppgiftsändringen är nyttjandet av teknik inom hemvården. Den realiserade nyttan av ändringen är inte så stor som beräknats vid nedskärningen av finansieringen, eftersom områdena redan på bred front har börjat använda teknik inom hemvården.

Det är livsviktigt att trygga en tillräcklig finansiering av välfärdsområdena, både med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och för att trygga tjänster som håller god kvalitet. För att balansera finansieringen och verksamheten bör skyldigheten att täcka välfärdsområdenas underskott förlängas till minst fyra år och kostnadsindexet för välfärdsområdena uppdateras så att det bättre motsvarar områdenas faktiska utgifter. Välfärdsområdena bör ges beskattningsrätt så att de kan utveckla sin verksamhet långsiktigt och ansvarsfullt.

Integration

Ökningen av Finlands befolkning i arbetsför ålder beror på invandring. Det är alltså klart att vi även i fortsättningen kommer att behöva en betydande invandring varje år för att vi ska kunna förändra vår åldersstruktur och få tillräckligt med arbetskraft.

Främjandet av integrationen och arbetskraftsinvandringen kräver dock anslag, som regeringen tyvärr har skurit ner betydligt. Ansvar för ordnandet av integrationstjänsterna övertogs från ingången av 2024 av kommunerna med ett finansieringsunderskott.

Genom att skära i de kalkylerade ersättningarna har regeringen försämrat kvaliteten på och tillgången till integrationstjänster. Genom att försvaga integrationen ökar man de samhälleliga problemen. Samtidigt har regeringen genom ett flertal lagändringar försvårat villkoren för personer som flyttar till Finland oberoende av på vilka grunder de flyttar till Finland.

En misslyckad integration blir dyr för samhället. På längre sikt ökar behovet av dyrare socialservice och utkomststöd till följd av att integrationen misslyckas. Satsningar på integration ökar för sin del invandrarnas möjligheter att få arbete och delta i samhällets verksamhet.

Utlåtande FvUU 21/2025 rd
Avvikande mening 4

Flyktingkvoten

Flyktingkvoten är ett kontrollerat sätt att hjälpa särskilt utsatta flyktingar. Den erbjuder en trygg och nödvändig väg till skydd, och ger möjlighet till en nystart för människor som ofta levt i årtal på flyktingläger. Till kvotflyktingar väljs bland annat offer för tortyr, kvinnor som fått utstå våld, personer med funktionsnedsättning och barnfamiljer. Av de kvotflyktingar som Finland tagit emot har ungefär hälften årligen varit barn.

Samtidigt som det finns fler flyktingar i världen än någonsin och det behövs många gånger fler vidarebosättningsplatser än de platser som världens länder erbjuder, har regeringen sänkt Finlands flyktingkvot mer än någonsin under detta årtusende.

Flyktingkvoten bör höjas från 500 till 2500.

Bekämpning av svart ekonomi

Det bortfall som den svarta ekonomin orsakar den offentliga sektorn är stor: enligt olika uppskattningar uppgår den till minst 4—6 miljarder euro. Exempelvis uppgår bortfallet till följd av svartjobb till cirka 300—480 miljoner euro i förlorade skatter och socialförsäkringsavgifter. Bekämpningen av den svarta ekonomin förbättrar de offentliga finanserna, minskar skuldsättningen och ökar vårt ekonomisk-politiska svängrum. Satsningar på bekämpningen av svart ekonomi bör göras inom alla myndighetssektorer.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 15.10.2025

Anna Kontula vänst